

## **17. ВИМІРЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СВІТІ**

**А.А. Топорова**

*Національний університет харчових технологій*

Практично у всіх країнах світу дуже важливими були й залишаються питання вимірювання ефективності діяльності як у інвестиційній сфері, так і у сфері логістики. Метою дослідження всієї світової спільноти є моніторинг тенденцій і ви-

значення ступеня розвитку логістики в країнах світу. Головним досягненням експертів Світового банку стала розробка індексу ефективності логістики -Logistics Performance Index (LPI), який із 2007 року вже вчетверте розраховується міжнародною фінансовою організацією. Його підсумкове значення, яке коливається від 1 до 5 балів, формується шляхом оцінки шести показників: ефективності митного та прикордонного оформлення; якості торгової та транспортної інфраструктури; простоти організації міжнародних перевезень за конкурентоспроможними цінами; якості та компетентності логістичних послуг; можливості відстеження проходження вантажів; своєчасності поставок. Чим вищий показник індексу країни, тим більш розвинутою є її логістична система. На думку директора департаменту з економічної політики, обов'язку і торгівлі Світового банку Джеффрі Льюїса, індекс LPI — це конкретний інструмент, призначений для підвищення інформованості та стимулювання поліпшень. Він надає підстави для здійснення оцінки стримуючих чинників розвитку логістики в різних країнах.

Проте, не дивлячись на те, що LPI є найбільш детальним джерелом даних щодо логістики країни та рівня сприяння торгівлі, у даного показника є два важливих обмеження. По-перше, досвід міжнародних експедиторів може об'єктивно не представити логістичне середовище у бідних країнах, які часто покладаються на традиційних операторів. Тоді як міжнародні та традиційні оператори можуть відрізнитися за своєю взаємодією з урядовими організаціями та за рівнем сервісу. По-друге, для країн, що не мають виходу до моря та для маленьких острівних держав, LPI може відображати проблеми доступу за межі країни, що оцінюється, наприклад, як труднощі транзиту. Таким чином, низька оцінка країни, що не має виходу до моря, може не зовсім адекватно відображати зусилля країни щодо сприяння торгівлі, які залежать від злагодженої роботи складних міжнародних транзитних систем. Країни, що не мають виходу до моря, не можуть подолати низьку ефективність транзиту виключно внутрішніми реформами.

У 2012 р. за LPI (Logistics Performance Index) Україна зайняла 66 місце набравши 2,85 бала. Про це йдеться в звіті Світового банку «Розбудовувати зв'язки, щоб конкурувати». Порівняно з 2010 р. Україна піднялася відразу на 36 позицій, ставши лідером в СНД. Серед пострадянських країн Україну обійшли тільки Литва (58 місце) та Естонія (65 місце), Латвія зайняла в рейтингу 76 місце. Перші ж місця зайняли Сінгапур, Німеччина, Нідерланди, Японія, Великобританія, Гонконг (Китай), Швеція, Бельгія, Фінляндія, Данія і США.

У 2014 році за результатами дослідження найбільш розвинутою в логістичному плані країною світу, як і в 2010 р. визнана Німеччина. Підсумкове значення індексу країни склало 4,12 бала. Трійку найкращих у глобальному списку доповнили два географічних сусіди лідера рейтингу — Нідерланди (4,05 бала) і Бельгія (4,04). А найбільш несприятливі умови для роботи логістичних та експедиторських компаній створені в політично нестабільних Афганістані (2,07), Демократичній Республіці Конго (1,88) і Сомалі (1,77), які замикають глобальний список. Варто зазначити, що в першій вісімці поточного рейтингу конкуренцію європейським країнам зміг скласти лише Сінгапур (4,00 бали, 5-е місце), який двічі визнавався найбільш логістично розвинутою державою світу (у 2012 і 2007 рр.). У першу десятку рейтингу увійшли наступні країни: Німеччина, Нідерланди, Бельгія, Великобританія, Сінгапур, Швеція, Норвегія, Люксембург, США, Японія. Україна знаходиться на 61-й позиції серед 160 країн світу (2,98). Це дозволило нашій країні зайняти місце в світовому рейтингу між Аргентиною (2,99) і Єгиптом (2,97). Найбільш розвиненим компонентом вітчизняної системи логістики є

за оцінками Світового банку своєчасність поставок вантажів (3,51), а найменш розвиненим — якість торговельної та транспортної інфраструктури (2,65). Що ж до найближчих сусудів, то Польща займає 31 –у позицію, Латвія — 36 , Естонія — 39, Литва — 46 -у ,Казахстан посів 88 місце, а Російська Федерація — 90.

На думку експертів з 2007 року логістична система України незмінно прогресує, що яскраво демонструє динаміка національного індексу ефективності логістики. Україна має намір значно покращити свої логістичні позиції і в майбутніх роках за LPI Всесвітнього Банку увійти до переліку 50 кращих країн світу, для чого в країні є всі можливості.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Connecting to Compete 2012. Trade Logistics in the Global Economy. The Logistics Performance Index and Its Indicators / [Arvis J. F., Mustra M. A., Turku L. O. et al.] . — USA : Washington, the IBRD, the World Bank, 2012. — 58 p.

2. Индекс эффективности логистики(LPI) 2014//. [Електронний ресурс.]-Режим доступу: <http://www.baif.by/stati/index-effektivnosti-logistiki-lpi-2014/>.

3. .Индекс эффективности логистики:разрыв сохраняется//. [Електронний ресурс.]-Режим доступу: [http://www.worldbank.org/ru/news/press\\_release/2014/03/20/logistics-performance-index-gap-persists](http://www.worldbank.org/ru/news/press_release/2014/03/20/logistics-performance-index-gap-persists).

4. В Україні росте ефективність логістики//. [Електронний ресурс.]-Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/6296-v-ukrayin-roste-efektivnst-logistiki.html>.

**Науковий керівник — Т.В. Косарева, канд. екон. наук.**